

Такъвъ народъ Старата България искаше, при помощта на хайдутитѣ, да направи до единъ хайдутъ!

¶ За първото нѣмаше средства, за второто не стигна врѣме, и добиха тѣ само едни благопожелания: да даде Богъ! Да ви помогне Богъ!

Църквата, краля и господаря, да бѣде той бей, спашия, болѣринъ или дворянинъ, но да бѣде само господаръ, могатъ да подбудятъ къмъ въстание, да подигнатъ народа на кракъ, да го качатъ на конѣтъ и да го повикатъ на оржие.

Българската църква още не е църква: тя едва захваща да се освобождава отъ притѣсненията на Гърцитѣ. Висшето духовенство е по-добро отъ чорбаджитѣ и отъ свѣтскитѣ кандидати за административни длѣжности, изискващи извѣстни способности, изъ числото на людитѣ съставляющи сега цвѣта на народа. Но у тѣзи църква нѣма още нито патриархъ, нито екзархъ; тя се поддържа чрѣзъ заговоръ и съ чуждо покровителство, тя влиза въ съглашение съ низшето духовенство, живува съ него, но не може съ него да се распорѣжда, и ще се измине не малко врѣме прѣди тя да стане нравственъ ръководителъ на народното движение.

Нѣма кралъ даже нарѣченъ, макаръ и безъ владѣние. Рода на Шишмановцитѣ е изгасналъ; въ мъжското и женското негово колѣно не е останалъ нито единъ потомъкъ, въ чието име би могло да се каже: краля заповѣда, възсѣдай коня и се залавяй за оржието!

Нѣма нито бейове, нито сердари, както въ Арнаутлука, на зова на които изъ-задъ всѣки камѣкъ е готовъ да искочи въоръженъ Арнаутинъ и да припка слѣдъ бейтъ, сердарьтъ, макаръ и на край свѣта.

Нѣма спашии, както въ старата Босна и въ Херцеговина. Подиръ Соколовци, подиръ Топаличи, подиръ Бешеревичи, подиръ Куленъ-бейовци, бошняшката младежъ, Муйовци и Ивановци, Алиевци и Степановци, сж готови да възсѣднатъ конѣтъ и да летятъ въ Бечъ, *)

*) Бечъ—Виена.